

Endurheimt náttúrugæða í Elliðaárdal

– Orkuveitan skilar dalnum

Framkvæmdir við Árbæjarstíflu 1986
DV/Ljós m.s. Rvk

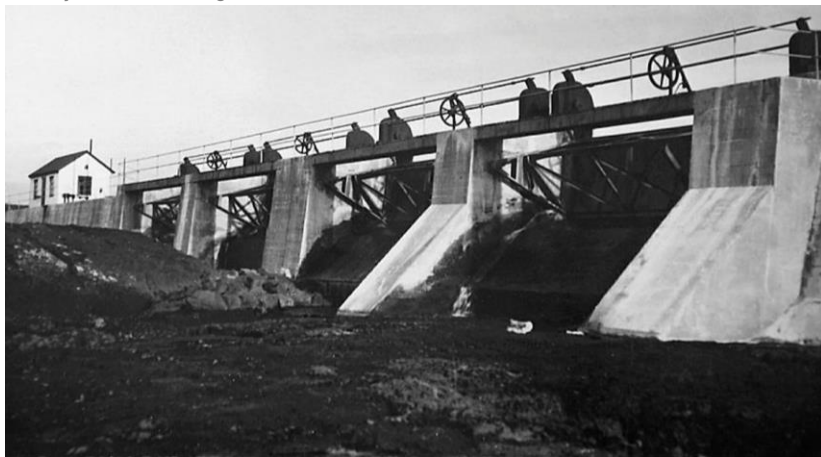
Eiríkur Hjálmarsson
sjálfbærnistjóri OR og verkefnisstjóri

Sameiginlegur fundur íbúaráða Árbæjar og Norðlingaholts og Breiðholts
Rafveituheimilinu, 30. mars 2023

Nokkur ártöl

Árbæjarstífla 1921 og 1933

1921	Rafstöðin við Elliðaár ræst
1933	Rafstöðin fullbyggð og sinnir allri raforkuþörf Reykjavíkur
1939	Samið við SVFR um veiðimál
1951	Skógrækt hefst í Árhólma
1960	Hætt að aka laxi upp fyrir Árbæjarstíflu – Rafstöðin aflar 3% raforkunotkunar í Reykjavík
1968	Elliðavatnsstífla rofnar og Árbæjarstífla rofin í miklum leysingum
1978	Núverandi aðrennslispípa lögð
1985- 1995	Árbæjarstífla endurbyggð og gagngerar endurbætur á búnaði
1998	Aðrennslispípa bílar – flóðbylgja – gert við
2012	Raforkumannvirki Rafstöðvarinnar við Elliðaár friðuð
2014	Aðrennslispípa bílar, úrskurðuð ónýtt
2019	Grunnur lagður að <i>Elliðaárstöð</i> eftir samkeppni
2020	Síðasta árvissa tæming Árbæjarlóns
2021	Skýrsla stýrihóps Reykjavíkurborgar um Elliðaárdal
2022	Formlegt samstarf OR og Reykjavíkur um verkefnið
2023	Deiliskipulagsferli sett af stað

Gufuborinn Dofri við Elliðaár 1968
Ljós: Þorgils Jónasson

Elliðaárstöð

Heimili veitna

Dofri

Vatnsleikjasvæði

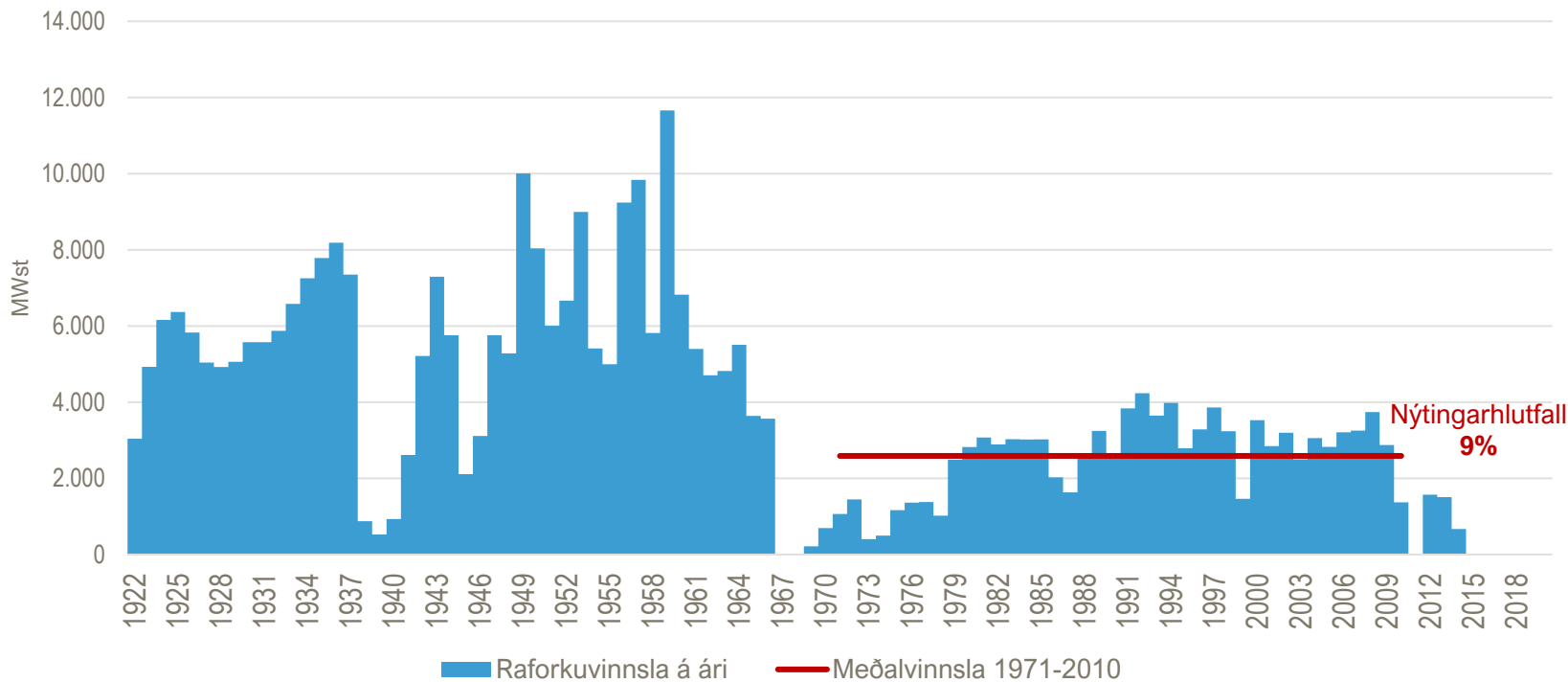

Gestastofa í
Straumskiptistöð
og ytra viðhald

Kaffihús

Raforkuvinnsla í Elliðaám 1922-2020

Nokkur ártöl

Árbæjarstífla 1921 og 1933

1921	Rafstöðin við Elliðaár ræst
1933	Rafstöðin fullbyggð og sinnir allri raforkupörf Reykjavíkur
1939	Samið við SVFR um veiðimál
1951	Skógrækt hefst í Árhólma
1960	Hætt að aka laxi upp fyrir Árbæjarstíflu – Rafstöðin aflar 3% raforkunotkunar í Reykjavík
1968	Elliðavatnsstífla rofnar og Árbæjarstífla rofin í miklum leysingum
1978	Núverandi aðrennslispípa lögð
1985- 1995	Árbæjarstífla endurbyggð og gagngerar endurbætur á búnaði
1998	Aðrennslispípa bilar – flóðbylgja – gert við
2012	Raforkumannvirki Rafstöðvarinnar við Elliðaár friðuð
2014	Aðrennslispípa bilar, úrskurðuð ónýt
2019	Grunnur lagður að Elliðaárstöð eftir samkeppni
2020	Síðasta árvissa tæming Árbæjarlóns
2021	Skýrsla stýrihóps Reykjavíkurborgar um Elliðaárdal
2022	Formlegt samstarf OR og Reykjavíkur um verkefnið
2023	Deiliskipulagsferli sett af stað

79. grein Vatnalaga

Niðurlagning mannvirkis.

Niðurlagning mannvirkis samkvæmt þessum kafla, þ.m.t. stöðvun á viðhaldi, er háð samþykki Orkustofnunar. **Við niðurlagningu skal umhverfið fært eins og kostur er til fyrra horfs.** Eigandi mannvirkis skal leggja áætlun um niðurlagningu fyrir Orkustofnun til samþykktar þar sem m.a. skulu vera upplýsingar um hvernig verkið verði framkvæmt. Orkustofnun getur sett þau skilyrði fyrir leyfi sem eru nauðsynleg til að koma í veg fyrir hættu eða tjón fyrir einstaklinga og almenning.

Önnur lög

- Lög um menningarminjar
- Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir
- Skipulagslög
- Mannvirkjalög
- Lög um stjórn vatnamála
- Lög um náttúruvernd
- Raforkulög
- Lög um Hafrannsóknastofnun
- Lög um lax- og silungsveiði

Endurheimt náttúrugæða í Elliðaárdal

stofnað sem verkefni innan OR í september 2021

Vinna

- Leit að fyrirmyndum
- Vöktun umhverfisþátta
- Mótvægisaðgerðir á bökkum fyrrum Árbæjarlóns
- Áframhaldandi uppbygging *Elliðaárstöðvar*
- Greiningar Verkís á mannvirkjum, öryggi, kostnaði og sögu
- Niðurlagningaráætlun í smíðum og þéttist
- Formlegt samstarf við Reykjavíkurborg frá desember 2022. Í sameiginlegum stýrihópi eru:
 - Forstjóri OR, formaður
 - Sviðsstjóri Umhverfis- og skipulagssviðs
 - Formaður íbúaráðs Árbæjar og Norðlingaholts
 - Formaður íbúaráðs Breiðholts
 - Umhverfisstýra OR
 - Lögfræðingur OR

Lónbotn Árbæjarlóns haustið 2020 og haustið 2022

Endurheimt náttúrugæða í Elliðaárdal

stofnað sem verkefni innan OR í september 2021

Helstu gögn

Fyrirliggjandi

- Skipulagsskjöl
- Friðlýsingarskjöl
- Skýrsla stýrihóps Reykjavíkurborgar
 - Afstaða ýmissa hagsmunaaðila
- Skýrslur um fuglalíf
- Skýrslur um laxfiska
- Umsagnir í tilefni tæmingar lóns
- **Minnisblað borgarlögmans**
- Minnisblað Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur
- Greiningarskýrsla Verkís og fyrsta kostnaðarmat valkosta - DRÖG
- Niðurstaða ÁUA – málskot
- Bókun Umhverfis- og skipulagsráðs

Væntanleg

- Skýrsla Verkís um valkosti vegna Árbæjarstíflu
- Skýrsla Verkís um byggingarsögu Árbæjarstíflu
- **Niðurlagningaráætlun OR vegna Rafstöðvarinnar I**
- Skipulagstillögur
- Samningur við Reykjavíkurborg
- **Niðurlagningaráætlun OR vegna Rafstöðvarinnar II**

RAFMAGNSVEITA REYKJAVÍKUR

Reykjavík 6. maí 1929

Árbæjarstíflan

Stækun

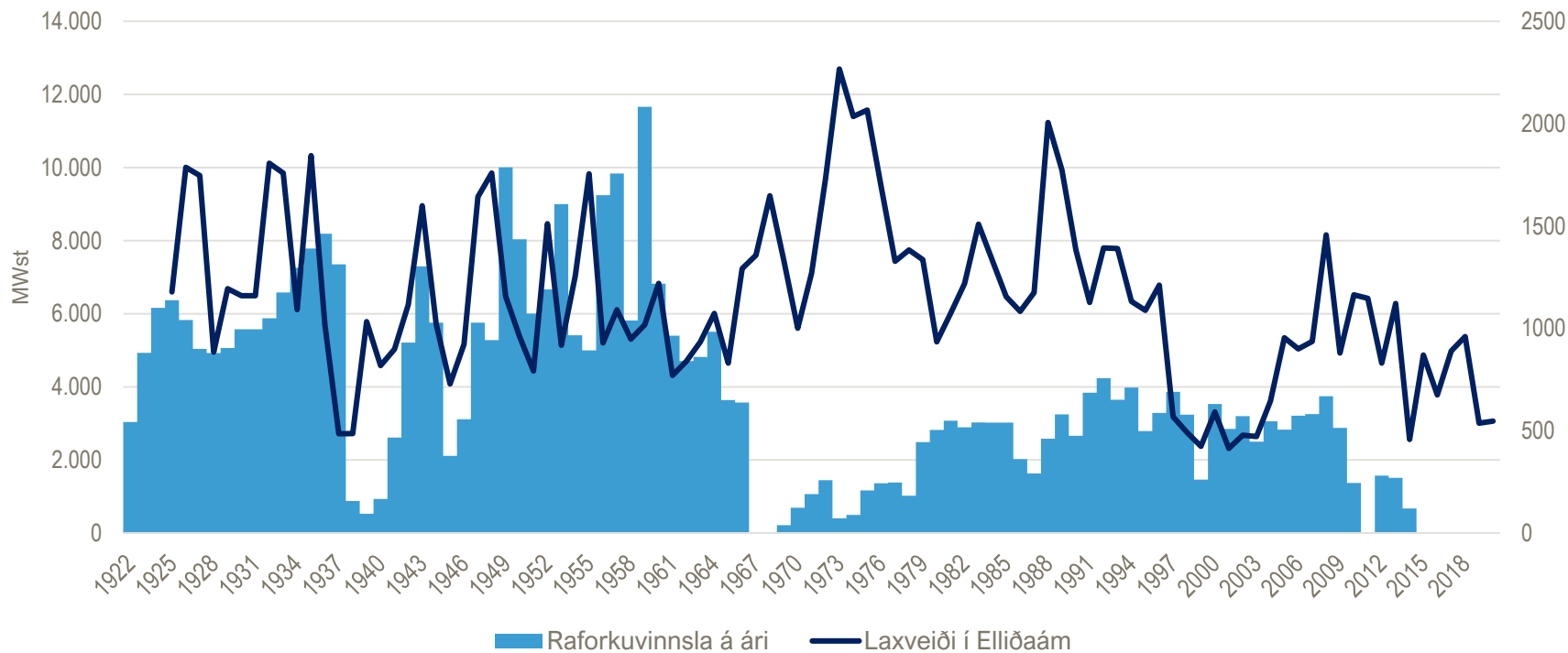
Tilboð ískot í að byggja stíflu samkvæmt uppdrætti Valgeire Þjórnssonar gærdum 1928. Stíflann hegra megin við snúð P - P er búð að steyra, snúð A - A sýnir þá og er því þessu verði óvirkjanandi.

Tilboð séu komin í skrifstofu Rafmagnsveitunnar fyrir 11. þ. m. kl. 6 e.h. og verða þau þá lesin þar upp að þeim þjóðendum viðstöddum sem þar kunna að vera mottir.

Verkesali skal hepa vinnunni þannig í sjálfum farvegnum að löganga í einum þreppilokki

Úr útboðslýsingu vegna byggingar Árbæjarstíflu 1929

Raforkuvinnsla og laxveiði í Elliðaám 1922-2020

Lífríkisrannsóknir 2021 og 2022

Fiskur

- 2021 var besta klakár á öldinni og fyrsta klak í Árbæjarkvísl um langt árabíl
- „Rannsóknarniðurstöður 2022 vitna um mikla velgengni laxins í Árbæjarkvísl í kjölfar þess að sá einkennisfiskur Elliðaánna endurheimti gönguleið sína þar sem og hrygningar- og uppeldissvæði, í kjölfar þess að vatnsmiðlun fyrir tilstilli manngerðs Árbæjarlóns var aflögð.“

Fuglar

- Áhrif á vatnafuglalíf talin óveruleg samkvæmt skýrslum 2021 og 2022
- Mófuglum fjölgar í talningu Reykjavíkurborgar

Smádýr í ánum

- Stofnar smádýra í ánum eflast samkvæmt niðurstöðum Náttúrufræðistofu Kópavogs 2023

Nýr „Íslandsmeistari í hrygningu“ í Árbæjarkvísl 2021

Laxatorfa í Árbæjarkvísl Elliðaánna í sept. 2022

Spurningin um Árbæjarstíflu

Mynd úr væntanlegri söguskýrslu Verkis

Petta var skoðað 1998

Eftir að aðrennslispípan brast rétt við Rafveituheimilið í desember 1998 var spurt.

10. Fulltrúar Sjálfstæðisflokks í stjórn veitustofnana lögðu fram svofellda fyrirspurn: “Óskað er upplýsinga um kostnað samfara því að leggja Elliðaárstöðina niður auk kostnaðar við að fjarlægja aðveituað og Arbæjarstíflu”.

Úr fundargerð Stjórnar veitustofnana

4 MIKVIKUDAGUR 16. DESEMBER 1998
FRÉTTIR
MOGUNDAGUR

Vatn úr bílaðri aðrennslispípu frá Arbæjarlóni veldur tjóni í Elliðaárdalnum

Jarðskjálfti gæti hafa veikt lögnina fyrr í haust

STJÓRNENDUR Ráðgjafarinn Eiríkur Þórhildur er það maður sem hefur verið ábyrgðarmannur í sambandi við aðrennslispípuna. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Myndir Gæta er mikil þinglaug. Vatn er að renna niður úr pípu og er það mikið tjón. Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Vatn hefur verið að renna niður úr pípu og er það mikið tjón. Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Stærðingur er mikil þinglaug. Vatn er að renna niður úr pípu og er það mikið tjón. Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Myndir: TÓLF stjórnendur í skóðinu frá einu af vaxandi þinglaugum frá Arbæjarlóni niður í Elliðaárdalnum. Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

LÖFT er að renna niður úr pípu og er það mikið tjón. Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Elliðaárnar nálægt upprunalegri ásynd sinni

GILJÓHDI á aðrennslispípu frá Elliðaárdalnum er að renna niður úr pípu og er það mikið tjón. Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

Þórhildur segir að hann hafi verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994. Hann hefur verið ábyrgðarmannur frá því að hún var byggð árið 1994.

KRINGLAN

Þjálfstæðinginn er í Kringlunni.

Þið hl 22.00 fram að jöllum.

Þið í dag

10.00-22.00

KRINGLAN

Gleðifullur hátíð

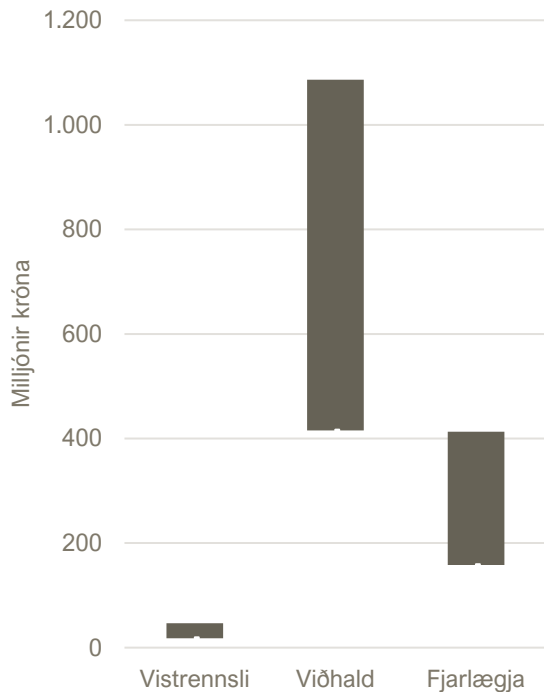
Hvað gerir Árbæjarstíflan í leysingum?

- Árbæjarlón er það lítið að dempun verður vart greinanleg
- Hætta m.t.t. mögulegs stífluofs myndast aftur í hvert sinn sem lónið verður aftur til

Skjáskot úr fréttum Stöðvar 2 13. febrúar 2023

Valkostagreining Verkís 2022 um Árbæjarstíflu

Aðgerð	mkr.
Vistrennslisaðgerðir eru „bráðaaðgerðir“ til að árnar renni sem greiðast þrátt fyrir núverandi stíflu	30
Lagfæringar og viðhald næstu 50 ár með lítt breyttum mannvirkjum til að tryggja öryggi fólks, fénaðar og eigna af mannvirkinu	640
Fjarlægja stíflu og í því tilvikinu er verið að tala um öll tonninn af steypu sem í henni eru, lokubúnað og það allt	240
Með 35% ófyrirséðu en skekkjumörk eru engu að síður +70% og -35%. Verðlag í ársbyrjun 2022.	

Erindi OR til Umhverfis- og skipulagsráðs

- Nýta styrk deiliskipulagsferlis í fordæmafáú verkefni
 - OR ber ábyrgð á niðurlagningu
 - Reykjavíkurborg ber ábyrgð á skipulagi
- Fá helstu sérfræðinga um umhverfi, lífríki, mannlíf, sögu, lög, mannvirki og rekstur að sama borði
- Treysta samtali Reykjavíkurborgar og OR um skil á Elliðaárdalnum eftir aldarlöng afnot
- Nota formleg ferli um aðkomu almennings að skipulagi síns umhverfis
- Aðkoma almennings á Höfuðborgarsvæðinu

Fulltrúar Samfylkingarinnar, Framsóknar, Pírata, Viðreisnar, Sjálfstæðisflokksins, Vinstri grænna og áheyrnarfulltrúi Flokks fólksins leggja fram svohljóðandi bókun:

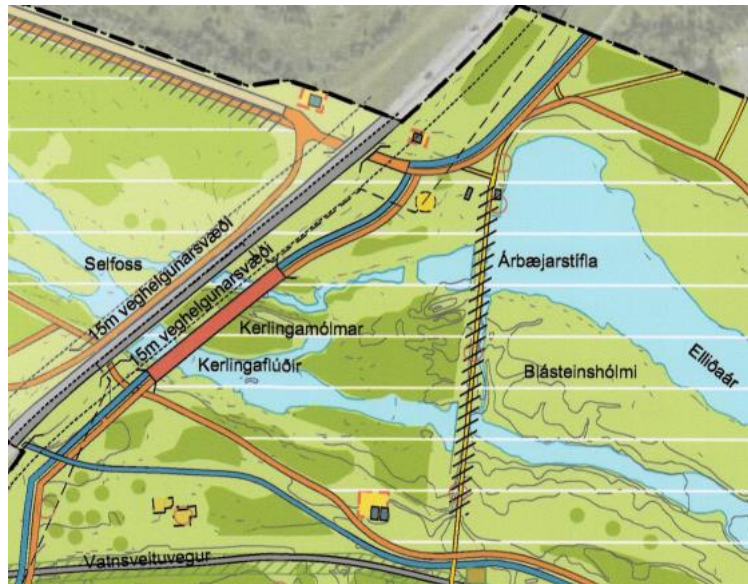
Ekki er gerð athugasemd við að umhverfis- og skipulagssvið hefji undirbúning á endurskoðun deiliskipulags Elliðaárdals samhliða gerð niðurlagningaráætlunar sem Orkuveitu Reykjavíkur ber að vinna. Mikilvægt er náin samvinna sé milli Orkuveitu og Reykjavíkurborgar við hvoru tveggja og leggja skal áherslu á samtali við hagaðila og vandaða upplýsingagjöf í ferlinu öllu.

Úr fyrstu skógræktarferð rafveitufólks 1951

Að opna út í Blásteinshólma?

Gildandi deiliskipulag

Mikilvæg fuglasvæði

Breytingar á Árbæjarstíflu

Mynd úr væntanlegri söguskýrslu Verkis

Næstu skref

- Halda áfram með heimavinnuna
 - Ljúka við skýrslur
 - Sníða saman ferli niðurlagningar og deiliskipulags
- Setja gögn á netið
- Kynna tímasetningar
- Móta tillögur
- Hittast aftur

Takk

Kóngur og prestur

Upplýst um fyrirhugaða varanlega tæmingu Árbæjarlóns

- Hafrannsóknarstofnun
- Orkustofnun
- Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur
- Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar og Kópavogs
- Náttúrufræðistofa Kópavogs
- Kópavogsbær
- Fiskistofa
- Árnefnd Elliðaána
- Umhverfisstofnun
- Sveitarfélög og landeigendur
- Reykjavík - Umhverfis- og skipulagssvið
- Kópavogur - Umhverfis- og skipulagssvið (v/Elliðavatns)
- Stangveiðifélag Reykjavíkur (SVFR)
- Veiðifélag Elliðavatns

Ljós. Rafmagnsveita Reykjavíkur